

TOIMENPIDESUOSITUKSET PÄÄTTÄJILLE

Nuorten osallisuutta ammattiala- ja sektorirajoja murtaen

Katri Halonen

© Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tämä julkaisu on lisensoitu Creative Commons
Nimeä-EiKaupallinen-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä
poislukien julkaisussa olevat valokuvat.

Julkaisija:	Metropolia Ammattikorkeakoulu
Kirjoittaja:	Katri Halonen
Graafinen suunnittelu ja taitto:	Johanna Tirronen
Valokuvat:	Freerangestock
Painopaikka:	Sokkeli Oy

Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja.

TAITO-sarja 57

Helsinki 2020

ISBN 978-952-328-232-2 (nid.)

ISBN 978-952-328-233-9 (pdf)

ISSN 2669-8013 (nid.)

ISSN 2669-8021 (pdf)

www.metropolia.fi/julkaisut

<http://osuma.metropolia.fi>

Tämä julkaisu on toteutettu osana Osuma – Osallistamalla osaamista -hanketta, joka vuosina 2018–2020 lisää ja vahvistaa oppilaitosten sekä nuorten kanssa toimivien julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden monialaista yhteistyöosaamista ja yhteistyötä. Tehtävänä on tiedontuotannon, viestinnän ja teemaseminaarien avulla kehittää oppilaitosten sekä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalan toimijoiden sellaista osaamista, joka vahvistaa monipuolisesti nuorten opiskeluvalmiuksia ja -motivaatiota. Osuma saa Pohjois-Pohjanmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta Euroopan sosiaalirahaston tukea.

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Osuma – Osallistamalla osaamista (2018–2020) ja sen edeltäjä Luova ja osallistava Suomi (2015–2017) -koordinaatiohankkeet ovat tukeneet kansallisen ”Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020” -rakennerahasto-ohjelman toteutusta ”Osallistamalla osaamista” -toimenpidekokonaisuuden osalta.

Näiden toimenpidesuosituksien perustan muodostavat 20 valtakunnallisen hankkeen kokemukset ja tuotokset. Nuorten osallisuutta on kehitetty kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön ammattilaisten ja nuorten yhteistyön avulla.

Toimet perustuvat Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnalliseen nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaan vuosille 2020–2023 (jatkossa VANUPO). Ohjelma on rakennettu pääministeri Sanna Marinin hallituksen ”Osallistava ja osaava Suomi” -hallitusohjelman pohjalta.

2 KOORDINAATIOHANKETTA

20 VALTAKUNNALLISTA
ESR-HANKETTA

100 + KEHITTÄJÄORGANISAATIOTA

1 000 + NUORTA PILOTOIMASSA
UUSIA VÄLINEITÄ

10 000 + ASIAANTUNTIJAN TYÖTUNTIA

1

TAVOITE:

nuori osallistujasta osallistajaksi

TOIMENPIDESUOSITUS:

**asetetaan osallisuustyön tavoitteeksi,
että nuoret tulevat osalliseksi ja osa
myös osallistajaksi**

Nuoren osallisuuteen ja aktiivitoimijuuteen kannustavilla poluilla nuoret ovat muuntuneet aroista mukana kulkijoista useissa tapauksissa aktiivisiksi toimijoiksi. He ovat ideoineet, suunnitelleet, toteuttaneet ja arvioineet omaa toimintaansa. He ovat muuttuneet osallistujista osallistajiksi.

Syrjäytymisuhan alla olevien nuoren tukemiseksi Osuma ehdottaa, että nuorten moninaisille mahdollisuuksille edistää vertaistensa osallistumista ja vastuunkantoa yhteisistä asioista luotaisiin enemmän rakenteita. Niissä osallisuuden tavoite laajennetaan uskalluksesta osallistua rohkeudeksi ottaa vastuuta ja osallistaa myös muita nuoria. Muita osallistava nuori aktivoi verkostoa, mikä parhaimmillaan tuottaa positiivisen lumipalloeffektin, joissa aktiivinen nuori aktivoi myös muita nuoria mukaan.

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

- *Rakennetaan kulttuurin ja liikunnan vetovoimaa hyödyntäen prosesseja, joissa nuoret ideoivat itse toimintaa ja toteuttavat sitä aikuisten tukemana.*
- *Tuetaan nuoria organisoimaan ruohonjuuritason kansalaistoimintaa alueellaan tai toimijayhteisöissään.*
- *Hyödynnetään mentori-malleja, joissa nuoret auttavat nuoria.*

Toimenpide tukee Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikkaohjelman 2020–2023 tavoitteista etenkin harrastukseen liittyvää toimenpidetavoitetta, jossa ehdotetaan toteutettavaksi nuorten ideoima valtakunnallinen harrastusviikko. Myös nuorten osallisuuden tukeminen etenkin oppilaitosympäristössä on keskeinen VANUPOssa määritelty toimenpide, jonka vaikuttavuus lisääntyy, kun nuoren osallisuuden rinnalle otetaan osallistajaksi kehittymisen päämääriä.

2

TAVOITE:

nuorten osaaminen esille työelämän kielellä

TOIMENPIDESUOSITUS:

etsitään nuorten kanssa keinoja epämuodollisessa oppimisympäristössä kertyneen osaamisen sanoittamiseksi oppilaitosten ja työelämän kielille

Hankkeiden kuvauksissa korostuu nuoren tunne: voimaantuminen, innostuminen, oman polun löytäminen ja itseän tutustuminen. Kaikki ovat korvaamattoman tärkeitä asioita yksilölle matkalla aktiiviseksi toimijaksi. Olisi kuitenkin tärkeä nähdä tunteiden taakse: mitä osaamista kyseiseen tunteen herääminen ja vahvistuminen edellyttävät? Toisinaan käy niin, että nuoret on saatu aktiivisesti mukaan esimerkiksi vapaaehtoistyöhön, mutta käytännössä osaamisen muuttaminen opintopisteiksi on jäänyt tekemättä. Polku työelämään helpottuu, kun nuoren kokemus kääntyy osaamisen ja työelämän kielille.

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

- *Kehitetään kulttuuri- ja liikunta-alalle suuntautuvan vapaaehtoistyön aktivointia varten osaamisen tunnistamisen käytänteitä, osaamismerkkejä ja systemaattisia välineitä, joissa keskitytään erityisesti siihen, mitä kaikkea nuori on vapaaehtoistyössä oppinut.*
- *Edellytetään työharjoittelupaikan ja vapaaehtoistyön tarjoajalta tukea nuorelle kertyvän osaamisen sanallistamiselle. Hankkeiden vastuutahojen tulisi pitää huoli siitä, että nuorella on työtodistus ja/tai opintopisteitä, joita hän voi kokemuksensa todisteeksi näyttää mahdollisille työnantajille tai oppilaitoksille.*

Toimenpide tukee Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikkaohjelman 2020–2023 tavoitteista etenkin koulujen ja oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatukseen liittyvää toimenpidetavoitetta sekä eri ammattialojen keinoja sanoittaa ja muuntaa toiminnaksi nuorten kanssa tavoitteita, kuten nuorten hyvinvoinnin tukemista, oppimista, kouluviihtyvyyttä, positiivisen minäkuvan vahvistamista ja oppimisympäristöjen yhteisöllisyyden lisäämistä sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisemistä. Nämä antavat erinomaisen eri alojen sanoitusta yhteen tuovan tematiikan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisoalan ammattilaisten kohtaamisiin.

3

TAVOITE:

ammattilaisten yhteistyöstä kuljettava yhteistyön ammatillistumiseen

TOIMENPIDESUOSITUS:

haetaan ja rakennetaan kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotalon ammattilaisten yhteistyöfoorumeita ja yhteiskehitetään niillä työskentelytapoja

Toimenpidekokonaisuuden kiinnostavan lisän tuo se, että toteuttajiksi on koottu toimijoita oppilaitoksista sekä nuorten kanssa työskentelevistä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioista. Ammattilaisten osallistamisen päämääränä on tuottaa uutta osaamista. Osaaminen nähdään tässä yhteydessä asenteina, tietona ja taitoina. Moniammatillisuus ja ammattilaisten osaamisen kehittyminen ovat tärkeitä tuloksia.

Kollegakohtaamisissa on mahdollisuus rakentaa uutta: etsiä uusia työvälineitä esimerkiksi liikunnan ja kulttuurin välineistön kautta, tarkastella nuorten ja ammatissa toimivien oppimista, etsiä ja luoda yhteistä kieltä ja näiden myötä rakentaa vakaata pohjaa moniammatilliselle yhteistyölle. Syvemmän yhteistyön kautta myös itse yhteistyö kulkee kohti ammattimaistumista. Onnistuneissa tapauksissa on löydetty vahvasti kaikkia osapuolia hyödyttävä yhteistyön alue. Tämän edellytyksenä on yhteinen ammatillisen dialogin, kohtaamisen ja kuuntelemisen osaamisen syntyminen, joka parhaassa tapauksessa kannattelee ja ylläpitää yhteistyötä vielä hankkeen päättymisen jälkeen.

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

- Tunnistetaan eri alojen termistön ja toimintatapojen erilaisuus ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä käyttämällä nuorille suunnatussa toiminnassa yhtä aikaa sekä kulttuuri- että liikunta-alan asiantuntijoita.*
- Tehdään monimediallisia ja helposti omaksuttavia välineitä, jotka on tarkoitettu otettavaksi käyttöön ammatillisessa arjessa.*
- Tunnistetaan uusia ammattiprofiileja rajapinnoilta.*
- Otetaan koulutuksen yhdeksi päämääräksi eri alojen ristiinpölyttäminen: ei rakenneta ammatillista koulutusta vain oman alan syventävinä kursseina, vaan tarjotaan myös toisen alan syväosaajille välineitä ammattitaidon lisäulottuvuudeksi.*

Toimenpide tukee Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikkaohjelman 2020–2023 tavoitteista etenkin koulujen ja oppilaitosten moniammatillisen yhteistyön kehittämistä, joka tuo yhteen eri ammattialoja tavoitteiden kautta, joita ovat muun muassa nuorten hyvinvoinnin tukeminen, oppiminen, kouluviihtyvyys, positiivisen minäkuvan vahvistaminen ja oppimisympäristöjen yhteisöllisyyden lisääminen sekä syrjäytymisen ennaltaehkäiseminen.

4

TAVOITE:

tuetaan nuorten vastuullista mediakäyttäytymistä

TOIMENPIDESUOSITUS:

vahvistetaan nuorten kanssa työskentelevien digihyvinvoinnin ohjaamisen osaamista

Hankkeissa on opetettu mm. digivälineiden käyttöä niitä vähemmän hallitseville. On myös tunnistettu digiajan erityishaasteita, kuten informaatiovaikuttaminen, medialukutaidon haasteet, nuoreen kohdentuva negatiivinen vaikuttaminen (mm. grooming, kiusaus, ahdistelu) ja elämänhallinnan haasteet. Olennaista on, että nuorisotyöntekijöiden digiosaaminen vahvistuu ja työssä huomioidaan myös digihyvinvointi.

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

- *Tunnistetaan digitaalinen nuorisotyö osaksi nyt opiskelevien tulevien nuorisotyön ammattilaisten osaamistavoitteita ja tuetaan täydennyskoulutuksella nuorisotyötä tekevien digihyvinvoinnin ohjaamisosaamisen vahvistumista.*
- *Etsitään keinoja tuottaa myös erityisryhmille saavutettavaa nuorisokulttuurin digisisältöä.*
- *Otetaan yläkouluikäisillä käyttöön somepassi.*
- *Vahvistetaan digitaalista yhteistoimintaa vertaistukinuorten avulla.*

Toimenpide tukee Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikkaohjelman 2020–2023 tavoitteista etenkin nuorille suunnattavien yhteiskunnallisen osallistumisen välineiden käytön yhdenvertaisuutta sekä oppilaitosten demokratia- ja ihmisoikeuskasvatuksen tavoitteita. Kaikkien, myös erityisryhmiin kuuluvien nuorten, osallistuminen ja kuulluksi tuleminen yhtenä keinona ovat suoran demokratian keinot, joista monet ovat digitaalisia ja edellyttävät erityisryhmien digitukea. Digihyvinvointi liittyy vahvasti myös nuorten ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen, kiusaamiseen puuttumiseen ja some-houkuttelun ehkäisemiseen.

- **GLOBAALIT NETTIYSTÄVÄT**
- **HARRASTERYHMIEN
MONIPUOLISUUS**
- **24/7 TIETO JA TUKI**
- **KOODARIPULA**
- **MIKROTASKING, ALUSTATALOUS
JA ALUSTATYÖLLISYYS**
- **VR-TREENIT**
- **DIGILUOVUUS JA ITSEILMAISU**

- **GROOMING JA HUIJAUKSET**
- **NETTIKIUSAAMINEN**
- **NETTIRIIPPUVUUS**
- **FAKE NEWS**
- **ALGORITMIKUPLAT**
- **FYYSINEN PASSIIVISUUS**
- **UNIHÄIRIÖT**
- **VIERAANTUMINEN TODELLISESTA
ARJESTA**

5

TAVOITE:

digitaalisuus eri-ikäisen väestön siltana - ei kuiluna

TOIMENPIDESUOSITUS:

**tuetaan nuorten monipuolista digivälineiden käyttöä
digiluovuuden ja yhteiskunnallisen aktiivisuuden ja
uusien ammattikuvien kehittämisen edistämiseksi**

Hankkeiden kohderyhmän ovat "nuoret", joiksi nähdään peruskoulun päättäneet alle 30-vuotiaat toimijat. Osa heistä on erinomaiset digivalmiudet omaavia digiaktiiveja. Kasvatuspsykologian professori Kirsti Lonkan johtamassa tutkimushankkeessa "Kuilu oppimiskäytäntöjen ja diginatiivien mielen kehityksen välillä" pohditaan, voisivatko viihtymisen ongelmat johtua pikemminkin siitä, että koulujen vanhentuneet opetusmenetelmät ovat ristiriidassa tämän päivän digiaktiivien tarpeiden ja taitojen kanssa. Tutkimustulokset viittaavat siihen, että tietoteknisesti hyvät oppilaat viihtyvät koulussa selvästi huonommin kuin muut. Osa heistä suhtautuu opiskeluun jopa kyynisesti. Pahimmillaan voi käydä niin, että samalla, kun puhutaan koodaripulasta, tapetaan systemaattisesti tietoteknisesti hyvien oppilaiden opiskelumotivaatio.

Digiosaamiseltaan vahvoille nuorille tulisi tarjota innostavia digiympäristöjä itseilmaisulle antaen samalla mahdollisuus hyödyntää kaikista uusimpia teknologioita. Päämääränä on vahvistaa heidän digiluovuuttaan ja nähdä sen tukeminen keskeisenä nuorisotyön osaamisalueena.

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

- *Tuetaan nuoria työelämäharjoittelujen yhteydessä näkemään työpaikka uusin silmin ja nostamaan rohkean rakentavasti huomioitaan esille.*
- *Haetaan työharjoittelujen ammattilais- ja ohjausfoorumeilla uutta sanoitusta, jossa nuori tulee myös opettamaan ja ohjaamaan. Tämä mahdollistaa parhaimmillaan esimerkiksi digiviestinnän nuorennusleikkauksen.*
- *Tuetaan nuorten digitaitojen kehittymistä esimerkiksi itseilmaisun ja digiluovuuden vahvistamiseksi.*

Toimenpide tukee Valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikkaohjelman 2020–2023:n tavoitteista etenkin nuorille suunnattavien yhteiskunnallisen osallistumisen välineiden käyttöä. On tärkeää, että varsinkin digiaktiiviset nuoret saadaan mukaan kehittämään keskeisten sidosryhmien kanssa vaikuttamisen kanavia. Heidän ymmärrystään nuorista ja heitä tavoittavista uusista digitaalisista työkaluista ja menetelmistä tulee hyödyntää ajassa elävien sähköisten demokratiapalveluiden kehittämisessä.

Kokonaisuudessa rahoitetut valtakunnalliset kehittämishankkeet:

Combo #työkykypassi #ammattikirjasto #harrastekirjasto

Digivoimaa #digihyvinvointi #some-passi

Duuni — Vanhemmuuden taidot työelämävahvuudeksi #epätyypilliset oppimisympäristöt

Ernod #virtuaalinen läksytuki #mediavaikuttamispajat #erityisnuorten digitaidot

Festaripörssi #nuorelta nuorelle mentorimalli #epätyypilliset oppimisympäristöt

Hyvää seuraa #urheiluseurat kansalaisvastuun kantajina #epätyypilliset oppimisympäristöt

Höntsä #nuorelta nuorelle mentorimallit #nuori vertaisohjaajana

Liaani #nuorten palveluiden arviointikehikko

Luode #työssä oppiminen #elämyspedagogiikka #epätyypilliset oppimisympäristöt

Luova ja osallistava Suomi #innostamisen välineet #nuorten innostaminen

Meidän projekti #maahanmuuttajanuoret #epätyypilliset oppimisympäristöt
#vapaaehtoistyö

Mun juttu #seikkailupedagogiikka #elämyspedagogiikka #ite-taide

Museot innovattioalustoina #nuorten innovaatiotoiminta #epätyypilliset oppimisympäristöt

Näkymättömät #digitalina #kerrotarina.fi

Osallistava ja liikunnallinen teatteri #moniammatillinen ohjaajatiimi
#liikunta ja teatteri yhdessä

Osuma #epätyypillinen oppimisympäristö #nuorten innostaminen
#sukupuolisensitiivisyys #juurruttaminen

Pelaa! #osallisuuspelit #vapaaehtoistyö

På samma linje #tasa-arvoa liikuntakentällä #sukupuolisensitiivisyys

Sirkuksesta siivet elämään #maahanmuuttajanuoret #sosiaalinen sirkus #valma

Vapaaehtoisena oppimassa #action malli #epätyypillinen oppimisympäristö

Hankkeiden julkaisuja:

- Airila, A., Aho, O., Mantila-Savolainen, S., Nykänen, M., Toivanen, M., Väänänen, A. & Ågren, S. (2018) Nuorten osallisuus, työelämävalmiudet ja hyvinvointi. Hyviä käytäntöjä, tietoa ja vaikutuksia. Työterveyslaitos: Helsinki. <http://urn.fi/URN:978-952-261-816-0>
- Airila, A., Outi, A. & Nykänen, M. (2016) Verkostot haltuun: Ideoita toimialarajojen ylittämiseen nuorisotyössä. Työterveyslaitos: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN 978-952-261-693-7>
- Airila, A., Ågren, S. & Mantila-Savolainen, S. (2018) Opiskelijat mukaan: Vinkkejä oppilaitostapahtumien järjestämiseen. Työterveyslaitos: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN 978-952-261-813-9>
- Björkqvist, L. & Niemi, J. (2020) Arviointi kehittämisen ja johtamisen välineenä. Ota 3x3-malli käyttöösi. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. TAITO-sarja 58. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-234-6>
- Dahlman, Terhi (et. al.) (2020) Höntsä opas. <https://www.hontsaopas.fi/>
- Halonen K. (toim.) (2017) Innosta nuori, Innosta kollega, Jaa innostusta: Pakallinen innostusta nuorten kanssa työskentelyyn. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-053-3>
- Halonen, K. (2017) Juurruttamisen 4 V:tä – viesti, varioi, valtavirtaista, vakiinnuta. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-068-7>
- Halonen K. (toim.) (2017) Innostusta ja uskoa tulevaan. Puheenvuoroja nuorten osallisuudesta. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-065-6>
- Halonen K. (toim.) (2018) Inspirera unga, inspirera kollegor, dela entusiasmen : En kortpacke full av inspiration för arbete med unga. Yrkeshögskolan Metropolia: Helsingfors. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-101-1>
- Halonen K., (2019) Oppimisen uusi ekosysteemi - Osallistamalla osaamista -hankkeiden hyviä käytäntöjä. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja, TAITO-sarja 21: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-139-4>
- Halonen K. & Tuulos, T. (2020) Arvioiden yhteistyöhön. Ennakkoluulottomasti siltaa rakentamassa osallisuuden ja osallistamisen välille. Metropolia Ammattikorkeakoulu, TAITO-sarja 56: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-228-5>
- Hyväri S., Lindholm M. & Nummela N. (toim.) (2019) Nuorten osallisuuden vahvistaminen teatteri- ja liikunta-alan yhteistoimintaa kehittämällä. Diak Puheenvuoro 20, Diakonia-ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-327-8>

- *Iso-Aho, J., Lindholm, A. (toim.) (2018) Vapaaehtoistyö nuorten syrjäytymisriskin vähentäjänä. Festaripörssi-hankkeen analysointi ja johtopäätökset. Humanistinen ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-456-295-9>*
- *Kuhlampi, A. & Laakso, H. (toim.) (ei vuosilukua): Tässä mä olen – kokemuksia ja tuloksia Mun juttu – meidän tulevaisuus -hankkeesta. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Tutkimusraportti 72. <http://osuma.metropolia.fi/wp-content/uploads/2018/01/LUTMunjuttuweb.pdf>*
- *Lappalainen, S., Korpinen, V. & Pokkinen J. (toim.) (2017) Aika digittää. Näkökulmia ja menetelmiä erityisryhmien nuorten mediavaikuttamiseen. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu: Mikkeli. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-016-6>*
- *Niemi, Johanna (toim.) (2019) Höntsä - harrastamista vapaa-ajalla ja oppilaitoksissa. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. TAITO-sarja 27. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-158-5>*
- *Nykänen, M., Airila, A. & Aho, O. (2018) Työkykypassi-ohjelmiston opettajan opas. Työterveyslaitos: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-261-798-9>*
- *Pietilä, N. (toim.) (2016) Liaani. Sujuvaa surffailua nuoruuden viidakossa. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-037-3>*
- *Salmenkangas M. & Wallin R. (toim.) (2019) VOL 2 Innosta nuorta, innosta kollegaa - Pakallinen innostusta nuorten kanssa työskentelyyn. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. OIVA-sarja. Metropolia Ammattikorkeakoulu: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-189-9>*
- *Salmenkangas, M. & Wallin R. (2019) Sukupuolisensitiivinen hanketyö. Näkökulmia ja työkaluja nuorten parissa työskentelyyn. Metropolia Ammattikorkeakoulu Oiva-sarja 10: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-198-1>*
- *Salmi, N. (2016) Action - vapaaehtoisena oppimassa menetelmäopas. Nuorten Akatemia. <https://www.nuortenakatemia.fi/wp-content/uploads/2017/03/Action-vapaaehtoisena-oppimassa-menetelm%C3%A4opas.pdf>*
- *Siltanen, K. (2017) Innostuksen anatomia. Miten rakentaa nuorelle innostumisen mahdollisuuksia? Taideyliopisto: Helsinki. <http://web.uniarts.fi/cifinland/www.cifinland.fi/sites/default/files/Innostuksen%20anatomia.pdf>*
- *Sirkusharjoitteita kielenoppimisen ja kotoutumisen tueksi 2020. Lasten ja nuorten säätiö: Helsinki. https://wordpress.nuori.fi/wp-content/uploads/2020/08/Sirkusharjoitteet_print-2.pdf*
- *Sorakivi, Heini (toim.) (2019) Kehitä ja kehity museossa. Työkirja innovointiin. Aboa Vetus & Ars nova. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 83: Turku. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-5820-21-8>*
- *Torkko, N. (2020) Kehittämistyön tuotteistaminen – Opas hanketyön näkyväksi tekemiseen. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja, OIVA-sarja 18: Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-328-216-2>*

Nuorten osallisuutta ammattiala- ja sektorirajoja murtaen

© Katri Halonen 2020

TOIMENPIDE- SUOSITUKSET:

HANKKEIDEN RATKAISUJA:

Nuoret osalliseksi
ja osa myös osallistajaksi.

1

- Rakennetaan kulttuurin ja liikunnan vetovoimaa hyödyntäen prosesseja, joissa nuoret ideoivat itse toimintaa ja toteuttavat sitä aikuisten tukemana.
- Tuetaan nuoria organisoimaan ruohonjuuritason kansalaistoimintaa alueellaan tai toimijayhteisöissään.
- Hyödynnetään mentori-malleja, joissa nuoret auttavat nuoria.

Etsitään nuorten kanssa **keinoja** myös epämuodollisessa oppimisympäristössä kertyneen **osaamisen sanoittamiseksi** oppilaitosten ja työelämän kielille.

2

- Kehitetään kulttuuri- ja liikunta-alalle suuntautuvan vapaaehtoistyön aktivointia varten kertyneen uuden osaamisen tunnistamisen käytänteitä, osaamismerkkejä ja systemaattisia välineitä.
- Edellytetään työharjoittelupaikan ja vapaaehtoistyön tarjoajalta tukea nuorta osaamisen tunnistamisessa sanallistamalla uutta osaamista harjoittelu- tai työtodistukseen.

Kuljetaan **kohti yhteistyön ammatillistumista**. Rakennetaan kulttuuri-, liikunta- ja nuoris alan ammattilaisten yhteistyöfoorumeita ja työskentelytapoja.

3

- Tunnistetaan eri alojen toimintatapojen erilaisuus ja rakennetaan yhteistä ymmärrystä käyttämällä nuorille suunnatussa toiminnassa yhtä aikaa sekä kulttuuri- että liikunta-alan asiantuntijoita.
- Tehdään monimediallisia ja helposti omaksuttavia välineitä, ammatillisen arjen käyttöön & tunnistetaan uusia ammattiprofiileja rajapinnoilta.
- Otetaan koulutuksen yhdeksi päämääräksi eri alojen ristiinpölyttäminen.

Tuetaan nuorten **vastuullista mediakäyttämistä**. Vahvistetaan nuorten kanssa työskentelevien digihyvinvoinnin ohjaamisen osaamista.

4

- Tuetaan nuoria työelämäharjoittelujen yhteydessä näkemään työpaikka uusin silmin ja nostamaan rohkean rakentavasti huomioitaan esille.
- Haetaan työharjoittelujen ammatillis- ja ohjausfoorumeilla uutta sanoitusta, jossa nuori tulee myös opettamaan ja ohjaamaan.
- Tuetaan nuorten digitaitojen kehittymistä esimerkiksi itseilmaisun ja digiluovuuden vahvistamiseksi.

Digitaalisuus eri-ikäisen väestön sillaksi. Tuetaan nuorten **monipuolista digivälineiden käyttöä** digiluovuuden ja yhteiskunnallisen aktiivisuuden ja uusien ammattikuvien kehittämisen edistämiseksi.

5

- Vahvistetaan nuorten kanssa työskentelevien digitaalista nuorisotyötä ja digihyvinvoinnin ohjaamisosaamista.
- Etsitään keinoja tuottaa myös erityisryhmille nuorisokulttuurin digisisältöä.
- Otetaan yläkouluikäisillä käyttöön somepassi.
- Vahvistetaan digitaalista yhteistoimintaa vertaistukinuorten avulla.

Opetus- ja
kulttuuriministeriö

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

